

середньому та малому підприємництву під реалізацію інноваційних проектів.

Інформаційні джерела:

1. Клименко В. В. Венчурне фінансування інноваційного розвитку: світовий досвід і Україна. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ*. 2010. № 1. С. 35–42.

2. Фоміних В. І., Махова Н. І., Самохліб О. І. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 1089–1092.

3. Третьякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Венчурне фінансування як ефективний інструмент інноваційного розвитку країни. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17-18. С. 18–23.

4. Орлова-Курилова О. В. Сучасні тенденції інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 4, Т. 1. С. 75–79.

УДК 338:330.341.4:336.71

Н. М. Руцишин, канд. екон. наук, доц. (*ЛТЕУ, Львів*)

СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ З ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Структурні реформи є базисом, основою формування передумов для сталого і збалансованого розвитку національного господарства. Без структурних змін, трансформацій та реформ об'єктивно неможливе формування конкурентоспроможної економіки та забезпечення високого рівня якості життя. Закономірно, що структурні реформи процес не статичний, а динамічний. На першому етапі держава має активізувати структурні зміни у важливих макроекономічних характеристиках – індикаторах розвитку національної економіки (виробництво і реалізація продукції (послуг) у стратегічних галузях, зайнятість, міграція населення, додана вартість, інноваційно-технологічна активність, інвестиційна привабливість, енерго- та ресурсозбереження, вертикально-горизонтальна інтеграція, ділова активність). Структурні зміни є передумовою структурних зрушень, які проявляються у зростанні суспільної та корпоративної ефективності на всіх рівнях управління (особи, бізнес-процесів, суб'єкта господарювання, території, галузі, сектору економіки, національного господарства), усуненні просторово-територіальних та відтворювальних диспропорцій і дисбалансів,

успішній системній реалізації інституційних реформ. Специфіка структурних зрушень та визначення критеріїв раціональної структури економіки були у полі зору досліджень О. Гончарука [1], А. Мельник, А. Васиної [2], О. Луцків, М. Максимчук [3] та інших. У разі, якщо структурні трансформації переростають у глибинні стратегічні зміни в системі національного господарства, базових галузей економіки, регіонів країни, відтворювальних характеристиках, слугують фундаментом формування та реалізації потенціалу сталого довгострокового розвитку економіки, забезпечення якості життя населення та реалізації соціально-економічних інтересів громадян, держави і суспільства, вони набувають характеристики структурних реформ [4, с. 268].

Фактично, структурні зміни та реформування – це різні (залежно від мети та завдань економічного аналізування) якісно-кількісні співвідношення (характеристики) системи національного господарства у відповідних аспектах, ключовими з яких є галузева структура, просторово-територіальний розвиток, секторальний аспект, аспект відтворення, інноваційно-технологічний розвиток, зовнішньоекономічний та інституційний параметри. Їх структура визначальна в плані побудови ефективної конкурентоспроможної національної економіки.

Значний вплив на утворення необхідних структурних пропорцій має функціонування банківської системи за рахунок реалізації нею таких завдань: кредитування підприємств стратегічних галузей економіки, просторова трансформація фінансових ресурсів, трансформація обсягів та строків фінансово-кредитного забезпечення суб'єктів реального сектору економіки, посилення стабільності грошової одиниці та валютного контролю, обслуговування сучасних форм розрахунків, забезпечення цифрової комунікації, розподіл фінансових ризиків зовнішньоекономічної діяльності, легалізація коштів, детінізація фінансових ресурсів і активів.

Державне регулювання банківської системи в контексті забезпечення структурних реформ – це сукупність засобів, інструментів та механізмів, які використовує держава з метою впливу на розвиток і посилення інституційної та організаційно-економічної спроможності банківської системи задля її впливу на забезпечення необхідних структурних змін, зрушень та реформ у системі національного господарства.

Формування державної політики в цій сфері потребує застосування принципів нового підходу, в основі якого – поєднання макроекономічної та фінансової політики, регулювання банківської системи. Отже, концептуальне бачення державної політики потребує виокремлення взаємопов'язаних елементів систем трьох рівнів: економічної системи держави, фінансової системи та банківської

системи; створення унікальної організаційно-управлінської структури керування процесами зі залученням суб'єктів із кожної зі систем; ідентифікації міжрівневих об'єктів регулювання; обрання, залежно від поточного стану та планових стратегічних змін структури економіки, форм, складових, напрямів, рівнів та елементів управлінського блоку державної політики в цій сфері.

Специфіка державного регулювання реалізації потенціалу банківської системи в забезпеченні структурного реформування економіки безпосередньо проявляється в таких аспектах: застосування механізмів і інструментів, здатних не просто створити умови, а послугувати драйверами активізації рушійних процесів; спроможність банківської системи вплинути на відповідні економічні, соціальні, інституційні та інші процеси в державі задля підсилення дії чинників, які забезпечують структурні зміни, зрушення та реформи в системі національного господарства; стратегічний характер планування реалізації комплексу заходів у банківській системі держави, які сприятимуть структурному реформуванню економіки; необхідність взаємоузгодження державної політики у сферах функціонування банківської системи та розвитку ключових структурних співвідношень у національній економіці; застосування міжфункціональних та інтерструктурних механізмів і інструментів державного регулювання; поєднання засобів макроекономічного, фінансового регулювання, регулювання банківської діяльності, а також нагляду та контролю; необхідність розширення складу суб'єктів державного регулювання та формування специфічної організаційно-управлінської системи.

Це зумовлює доцільність доповнення класичних принципів державного регулювання розвитку банківської системи принципами активізації рушійних процесів, спроможності вплинути на соціально-економічну систему держави задля забезпечення структурних змін, стратегічності характеру регулювання банківської системи, взаємоузгодженості регулювання банківської системи та розвитку структурних співвідношень в економіці, міжфункціональності та інтерструктурності механізмів і інструментів, поєднання макроекономічного, фінансового регулювання, регулювання банківської діяльності, нагляду і контролю, розширення складу суб'єктів регулювання, специфічності організаційно-управлінської системи. Дотримання цих принципів дозволить ув'язати й надати вищої ефективності процесам державного регулювання банківської системи та реалізації структурних реформ у системі національного господарства.

Інформаційні джерела:

1. Гончарук О. А. Оцінка структурних змін господарського комплексу

в контексті забезпечення соціальної зорієнтованості економіки. *Статистика України*, 2011. № 3. С. 38-41.

2. Мельник А., Васіна А. Структурна трансформація національної економіки України як чинник модернізації інституційного базису її розвитку. *Журнал європейської економіки*, 2010. Т. 9. № 1. С. 37-58.

3. Луцків О. М., Максимчук М. В. Інституційне середовище регіональної структурної політики. *Регіональна економіка*, 2014. № 3. С. 37-47.

4. Руцишин Н. М. Структурні реформи як базис сталого та збалансованого розвитку системи національного господарства. *Бізнес-навігатор*, 2018. № 6 (49). С. 264-269.

УДК 339.187.44:640.432(100)

Т.О. Ставерська, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СВІТОВІ ТРЕНДИ ФРАНЧАЙЗИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Привабливість франчайзингу пояснюється його активним розвитком у світовій економіці, комплексним характером відносин, достатньо високим рівнем їх прозорості, а також перевагами взаємовигідних системних зв'язків, що забезпечують ефективний розподіл капіталовкладень, дозволяють створити широку систему збуту товарів і послуг, посилити конкурентні переваги учасників мережі по відношенню до інших учасникам аналогічного ринку, забезпечити можливість більш швидкого виходу на ринок з мінімальним ризиком. Таким чином, франчайзинг дає великі шанси на успіх, і тим самим стає все більш популярним способом організації бізнесу в усьому світі.

Перші згадки франчайзингу датуються 1840-м роком, відколи німецький виробник пива Spaten почав продавати ліцензію на продаж пива під своїм брендом. Більш відомий бренд – машинки Zinger – почали франчайзинг з 1851 року. Виробник швидко розвився, але при це цьому ресурсів для масштабування не вистачало, тому компанія почала продавати право продажу своїх машинок. Далі з'являється виробничий франчайзинг, найвідомішими мережами якого є Pepsi Cola, Coca-Cola. Сьогодні франчайзинг набув широкого поширення по всьому світу, що підтверджується позитивними тенденціями в різних країнах. Зокрема, у цей час у США франчайзинг займає у бізнесі 80% підприємств, у т.ч. малому бізнесі – 60% загальної кількості підприємств; взагалі працює більше ніж 2000 франчайзингових систем, а річний обсяг продажів у системі франчайзингу перевищує 1 трл дол.